Yazı işleri
Gnkur.
Harp Tarihi
Bşk.

Harp Tarihi Belgeleri DERGİSİ

Altı ayda bir çıkarılır
(Mart - Eylül)

Basım işleri
Gnkur.
Basımevi
ANKARA

Yıl: 25 EYLÜL 1976 Sayı: 75

Tarih yazmak, yapmak kadar mühimdir. Yazan, yapana sadık kalmazsa, değişmeyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.

ATATÜRK

Başkomutan Mustafa Kemal Paşa (ATATÜRK) Büyük Taarruz sabahı Kocatepe'de gözetleme yerinde. (1922)

İÇİNDEKİLER:

1. Önsöz
2. Fihrist
3. Tarihi belgeler (No. 1616 - 1636)

GNKUR ATASE BŞK.
KÜTÜPHANESİ
Giriş T :
Kayıt No :

ANKARA
Gnkur. Basımevi
1 9 7 6

Ö N S Ö Z

Son günlerde; bir kısım yayın organlarında ATATÜRK ve Mareşal Fevzi ÇAKMAK'ın Türk Kurtuluş Savaşındaki eşsiz ve unutulmaz hizmetlerine ait (bilhassa, anma günlerinde) gerçekleri tam olarak yansıtmayan ve kamuoyunu tereddüde düşürücü, yanıltıcı yayınların yapıldığı görülmektedir.

Bu nedenle; Harp Tarihi Başkanlığı arşivinde mevcut belge ve ceridelere dayanarak, bu Harp Tarihi Belgeleri Dergisinde, ATATÜRK ve O'nun en yakın silah arkadaşı, yardımcısı Mareşal ÇAKMAK'ın, Türk Kurtuluş Savaşındaki eşsiz hizmetlerine ait gerçeği aydınlatan tarihi belgelerin, hiç bir yorum yapılmadan yayınlanması uygun görülmüş ve bütün kuşakların yararlanmasına sunulmuştur.

Arif KOÇAK
Korgeneral
Harp Tarihi Başkanı

F İ H R İ S T

NO	BELGENİN TARİHİ	ÖZETİ
1616	20 nisan 1920	Heyeti Temsiliye Reisi Mustafa Kemal (Atatürk) Paşa'nın Istanbul hükümetinin Millî Savunma eski Bakanı Fevzi (Çakmak) Paşa'ya, Kurtuluş savaşına katılmak istemelerinin kendileri için de mutluluk olacağını belirten yazıları.
1617	20 nisan 1920	Fevzi Paşa'nın kendisine gösterilen ilgiden ötürü Mustafa Kemal Paşa'ya teşekkürleri.
1618	20 nisan 1920	Fevzi Paşa'nın Anadolu'ya hareketleriyle ilgili bir açıklama.
1619	11 ağustos 1921	Başkomutan Mustafa Kemal'in cepheye yapacağı denetleme gezileri üzerine emirleri.
1620	12 ağustos 1921	Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Kemal Paşa'nın kendisine verilen Başkomutanlık görevinden dolayı yapılan kutlamalara karşı teşekkürleri.
1621	16 ağustos 1921	Büyük Millet Meclisi Başkanı ve Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın bir kaburga kemiğinin kırılmış olduğunu bildirir rapor.
1622	24 ağustos 1921	Mangal dağının 5 nci Tümence tekrar ele geçirilmesi için verilen taarruz emri.
1623	13 eylül 1921	Başkomutanlıkla, Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığının komuta ilişkilerini yeniden düzenleyen bir emir.
1624	13 eylül 1921	Perişan ve darmadağınık olarak çekilen düşmana karşı yapılacak ileri harekâta ilişkin Başkomutanlık emri.
1625	13 eylül 1921	Sakarya Meydan Muharebesini Türk ordularının kazandığını müjdeleyen Batı Cephesi Komutanlığı raporu.

F İ H R İ S T

NO	BELGENİN TARİHİ	ÖZETİ
1626	14 eylül 1921	Fevzi ve İsmet Paşa'ların birer millet vekili olarak Başkomutan Paşa'ya müşirlik rütbesi ve gazilik unvanı verilmesiyle ilgili önerileri.
1627	19 eylül 1921	Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'ya müşirlik rütbesi ve gazilik unvanının verilmesi dolayısıyle Fevzi Paşa'nın kutlama yazıları.
1628	20 eylül 1921	Sakarya zaferi dolayısıyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin orduya tebrik mesajı.
1629	20 eylül 1921	Sakarya zaferi dolayısıyle Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın orduya beyannamesi (Bildirisi)
1630	22 eylül 1921	Mustafa Kemal Paşa'ya Gazi unvanı ve müşirlik rütbesi verilmesine ilişkin Yasa.
1631	3 temmuz 1922	Büyük Taarruz için hazırlanmış bir plan üzerinde Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın düşünce ve önerileri.
1632	15 ağustos 1922	Büyük Taarruzun hazırlık ve başlama zamanı ile ilgili başkomutanlık emri.
1633	27 ağustos 1922	Büyük Taarruzun başladığını Büyük Millet Meclisine bildiren telgraf sureti.
1634	1 eylül 1922	Düşman ordularının yok edilmeleri dolayısıyle Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın tarihsel emri;
1635	1 eylül 1922	Zafer dolayısıyle Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın millete Beyannamesi. (Bildirisi.)
1636	3 eylül 1922	Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa'nın mareşallığa Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa'nın korgeneralliğe yükseltilmesine ilişkin emir.

1936/20
125-2

بیک وفندینه

بری شرف ملاقاتکاره ، ملی خدمات برکابده اینه
مظهر ایده جکلرندن دولای جملهٔ یدا سعودنه ،
عصه اقرامات مخصوصه ایلرز ، رفاهت دولتلرنده
بولنان بالجمله رفقانکز اندن اوبرز
سرعت ممکنه ایله آطه یا ایرز ، کیوه اوبرندن
انقره یه تشریفلرینه انتظار ایلرز ، وضعیت عمومیه
المحمد ایده ، آزادده هر طرفده مغلوب و
پریشان ایدلدکدن صکره بوکون باندمیه یه کیرن
قوتلرمز انتشار التده ، بنه بسه کشیده اغلب
اضلال وایوره آنلاره قرار ایلکدیر .

مصطفی کمال

اقم

BELGE NO. 1616

Anadolu ve Rumeli
Müdafaayı Hukuk Cemiyeti
Heyeti Temsiliyesi

Paşa Hazretleri'ne

C) Bizi şerefi mülâkatınıza, milleti hidematı bergüzidelirine mazhar edeceğinizden dolayı cümleten pek mesuduz.

Arzı ihtiramatı mahsusa eyleriz. Refakatı devletlerinde bulunan bilcümle rüfekanın gözlerinden öperiz.

Sürati mümküne ile Adapazarı, Geyve üzerinden Ankara'ya teşriflerine intizar eyleriz. Vaziyeti umumiyeniz elhamdülillâh iyidir. Anzavur her tarafda mağlub ve perişan edildikten sonra bugün Bandırma'ya giren kuvvetlerimizin ateşi altında 3:5 kişiyle ağlebi ihtimal vapura atlayarak firar eylemişdir.

Efendim.

Mustafa Kemal

Kuşca'da Ali Efendi'ye yazılmışdır.

Minh 20

Hamdi

Arşiv	NO.	
Dolap	NO.	Özel (Atatürk)
Göz	NO.	2
Klasör	NO.	26
Dosya	NO.	1336-20
Fihrist	NO.	125-2

BELGE NO. 1616

Anadolu ve Rumeli
Müdafaayı Hukuk Cemiyeti
Heyeti Temsiliyesi

Paşa Hazretleri'ne

C) Bizi buluşma onuruna, milleti seçkin hizmetlerinize eriştireceğinizden ötürü hepimiz pek mutluyuz. Özellikle saygılarımızı sunarız. Yanınızda bulunan bütün arkadaşların gözlerinden öperiz. Mümkün olan bir çabuklukla Adapazarı, Geyve üzerinden Ankara'yı şereflendirmenizi bekleriz. Genel durumumuz Tanrı'ya şükürler olsun iyidir. Anzavur her tarafta mağlup ve perişan edildikten sonra bugün Bandırma'ya giren kuvvetlerimizin ateşi altında 3-5 kişiyle büyük bir olasılıkla vapura atlayarak kaçmıştır. Efendim.

Mustafa Kemal

Kuşca'da Bay Ali'ye yazılmıştır.

Tarih-20
Hamdi

Arşiv NO.

Dolap NO. Özel (Atatürk)

Göz NO. 2

Klasör NO. 26

Dosya NO. 1336-20

Fihrist NO. 125-2

1336/20
125-3

رفاقت دولتلوده کی رفقا وفی کاملاً انقره ،
کلملیدر . اواجبه خدمت وصادقت
لازمه امر بیورلمسی رجا ایدرم

مصطفی کمال

التفات دولتلوینه غایت شکر ایدرم استانبولده وطن ایده مدیکم خدمتی انا طولیده
تلافی ایده بیلوب بنم ایچون ال بیوک سعادتدر . عهده سنه شرف ملاقاتلرم مشرف
اولجغی لطف حقه امید ایدرم از آوده حضره کی بشر انکاره بلک محتوی اولدم
فقط حاشا که ازاله وجود ایدر . بشقه بر مطلب صانم یوقدر

BELGE NO. 1617

Anadolu ve Rumeli
Müdafaayı Hukuk Cemiyeti
Heyeti Temsiliyesi.

Refakati devletlerindeki rüfeka dahi kâmilen Ankara'ya gelmelidirler. Oraca bir hizmet ve muavenet lâzımsa emir buyurulmasını rica ederim.

Mustafa Kemal

İltifatı devletlerine arzı şükran ederim İstanbul'da vatanıma edemediğim hizmeti Anadolu'da telâfi edebilürsem benim için en büyük saadetdir an karib şerefi mülâkatlarıyle müşerref olacağımı lûtfü hakdan ümid ederim. Anzavur hakkındaki tebşiratınıza pek memnun oldum. Fakat hainin izalei vücudu elzemdir. Başka bir maruzatım yokdur.

Arşiv	NO.	
Dolap	NO.	Özel (Atatürk)
Göz	NO.	2
Klasör	NO.	26
Dosya	NO.	1336-20
Fihrist	NO.	125-3

ONKUR
ATASE Bşk.
Kütüphanesi

BELGE NO. 1617

Anadolu ve Rumeli
Müdafaayı Hukuk Cemiyeti
Heyeti Temsiliyesi

Yanınızda bulunan arkadaşlar da hep beraber Ankara'ya gelmelidirler. Oraca bir hizmet ve yardım gerekli ise buyruklarınızı rica ederim.

Mustafa Kemal

Yüksek iltifatlarına şükranlarımı sunarım. İstanbul'da yurduma edemediğim hizmeti Anadolu'da yerine getirebilirsem benim için en büyük mutluluktur. Yakın zamanda buluşma onuruna erişmiş olacağımı Tanrı'nın lütfundan umarım. Anzavur hakkındaki müjdeli haberlerinize çok sevindim. Fakat hainin ortadan kaldırılması çok gereklidir. Sunacak başka bir şeyim yoktur.

Arşiv	NO.	
Dolap	NO.	Özel (Atatürk)
Göz	NO.	2
Klasör	NO.	26
Dosya	NO.	1336-20
Fihrist	NO.	125-3

BELGE NO. 1618

A
D 1336/20
F 125

توشیحلی

۲۶/۴/۲۰

انقره ده هیئت عمیده ام مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

آناطولیه حرکت بورایه جهه ناظر سابق فوزی پاشا حضرتری بوکون ساعت ۱۰ ده جوکرده توشیحلیه
مواصلت بویورمشلردر . بوکچه بوراده استراحت بوریه جقلردر . بوراده اعتباراً تعقیب ایدیله جک
استقامتک اشعارینه و او استقامتده ایجاب ایده مأموریتک بولونمقلری خصوصنک
لازم مکلفره امر و اراده سی سدوصدر .

ظفر

آجیلمشدر

صالح

BELGE NO. 1618

Kuşcalı
20/4/36

Ankara'da Heyeti Temsiliye namına Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne

Anadolu'ya hareket buyuran Harbiye Nazırı sabıkı Fevzi Paşa Hazretleri bugün saat beş sonrada Kuşcalı'ya muvasalat buyurmuşlardır. Bu gece burada istirahat buyuracaklardır. Buradan itibaren takib edilecek istikametin iş'arına ve o istikametde icabeden memurinin bulundurulması hususunun lâzım gelenlere emir ve iradesi maruzdur.

Zafer

Açılmışdır

21 minh

Salih

Hıfzı

Arşiv	NO.	
Dolap	NO.	Özel (Atatürk)
Göz	NO.	2
Klasör	NO.	26
Dosya	NO.	1336-20
Fihrist	NO.	125

BELGE NO. 1618

Kuşcalı
20 Nisan 1920

Ankara'da Heyeti Temsiliye adına Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne

Anadolu'ya hareket buyuran eski Millî Savunma Bakanı Fevzi Paşa Hazretleri bugün saat 1700' de Kuşcalı'ya varmışlardır. Bu gece burada dinleneceklerdir. Buradan sonra izlenecek doğrultunun bildirilmesine ve o doğrultuda gerekli memurların bulundurulması için gerekenlere emir ve irade buyurulması arzolunur.

Zafer

Açılmıştır
Tarih-21
Salih

Saklanması

Arşiv	NO.	
Dolap	NO.	Özel (Atatürk)
Göz	NO.	2
Klasör	NO.	26
Dosya	NO.	1336-20
Fihrist	NO.	125

ارکان حربیه عمومیه
۲۷/۸/۱۱

غرب جبهه‌سی قوماندانلغنه

جبهه‌ده زمان ایچک اوزره ارکان حربیه عمومیه قرارگاهیله برلکده ۲۷/۸/۱۲ سه‌ی ۹ اولوب انقره‌ده حکومت ایده‌جکم سنجاق کوبنده احتیاط خودی تقنیه ایچک وضعیاتنی قرارگاه دولتنه کلک ایستردم. احتیاط خودیه اکا کوره اردو دولتنک تبلیغی رجا ایدرم

بیوک ملت مجلسی رئیسی
سنجاق قوماندانی
مصطفی کمال

A 4478
64
94-1

BELGE NO. 1619

Erkânı Harbiyei Umumiye
11/8/37

Garb Cebhesi Kumandanlığına

Cebheyi ziyaret etmek üzere Erkânı Harbiyei Umumiye Karargâhıyle birlikte 12/8/37 sa 9 evvelde Ankara'dan hareket edeceğim. Sincan köyünde İhtiyat Grubunu teftiş etmek ve müteakiben Karargâhı devletlerine gelmek istiyorum. İhtiyat Grubuna ona göre emri devletlerinin tebliğini rica ederim.

Büyük Millet Meclisi Reisi
Başkumandan
Mustafa Kemal

Açıım/ 11 minh
İmza
okunamadı

Arşiv	NO.	4/4478
Dolap	NO.	18
Göz	NO.	3
Klasör	NO.	1073
Dosya	NO.	59 (64) Eski
Fihrist	NO.	94-1

GNKUR
ATASE Bşk.
Kütüphanesi

BELGE NO. 1619

Genelkurmay
11 Ağustos 1921

Batı Cephesi Komutanlığına

Cepheyi görmek üzere Genelkurmay Karargâhı ile birlikte 12 ağustos 1921 saat 900'da Ankara'dan hareket edeceğim Sincanköy'de İhtiyat Grubunu denetlemek ve ardından yüksek Karargâhınıza gelmek istiyorum. İhtiyat Grubuna ona göre yüksek emirlerinin bildirilmesini rica ederim.

Büyük Millet Meclisi Başkanı
Başkomutan
Mustafa Kemal

Açtım tarih-11
İmza A
okunamadı.

Arşiv	NO.	4/4478
Dolap	NO.	18
Göz	NO.	3
Klasör	NO.	1073
Dosya	NO.	59 (64) eski
Fihrist	NO.	94-1

باسه قوماندانلغی
عدد
بند

قرارگاهدن
۲۷ - ۸ - ۱۲

A	4282
D	38
F	3-4

الهام جرنی تعلیم ریاستنه

بوگون مت مجلسنک عهده ناخزانه توزیع بوریلمی باسه قوماندانلغه وظیفه سندن طولایی وارد اولان تبریکات مناسبتیله اظهار بوردسه اونک تبریکنی تقدیم ایدرم.

الله‌دن عنایت و پیغمبردن روحانیت صفتلرینه اهلیتی تمامیله مدار بولندیغم خدمت مودوعیی دعهده ایدرکن عبرت زمانی اتو اعتماده استناد ایلمشیدم.

توم اردو مدنیتنی، باجهه مأمورینی و هر فرد ملت آیری آیری تشرانده‌م سنک و اردوکز بوعزم و اعلام دهرمانلغی ایله عدالت ذوالجلالک حدود میثاقی داخلنده استقلال تام تأمینده عبارت غایه مشروعه‌مه مطلقا ایصال ایلیه‌جق اعتقادم لدی‌نزده‌در.

بوگون مت مجلس رئیسی
باسه قوماندانی

BELGE NO. 1620

Başkomutanlık Kalemi

Sayı

Sayısız

Cephe Karargâhından

12 Ağustos 1921

Genelkurmay Başkanlığına

Büyük Millet Meclisinin naçiz omuzlarıma yüklediği Başkomutanlık görevinden dolayı gelmiş olan kutlamalar üzerine gösterilmiş olan güler yüzün minnettarıyım.

Tanrı'nın yardımına ve peygamberin ruhaniyetine sığınarak önemini bütünü ile anlamış bulunduğum bana verilmiş görevi üzerime alırken aynı zamanda bu güvene de dayanmıştım.

Bütün ordu personeline, görevlilerin hepsine ve millet bireylerinin her birine ayrı ayrı teşekkür ederim. Milletin ve Ordunun bu karar, iman ve kahramanlığı ile Tanrı adaletinin ulusal sınırlarımız içerisinde tam bağımsızlık sağlanmasından ibaret olan meşru ereğimize kesin olarak ulaştıracağına sarsılmaz güvenim vardır.

Büyük Millet Meclisi Başkanı

Başkomutan

Mustafa Kemal

I nci Şube

13-8 A

S

Ordulara da

doğrudan doğruya yazılmış mıdır?

yazılmamış ise biz yayınlayacağız.

S

Arşiv	NO.	1/4282
Dolap	NO.	17
Göz	NO.	4
Klasör	NO.	1027
Dosya	NO.	61 (38) eski
Fihrist	NO.	3-4

GNKUR
ATASE Bşk.
Kütüphanesi

-٥-

ارکان بعثیه و محمد رئیس قوتی پاشا حضرتلرینه

۱ - بابه فهاتدان پاشا حضرتلرینه بوبوه اجرا اقتضاسی صاحبی سنه
قابوزه کلیکلرینی بداعه سنده قریب اولدیغی اکلاشلمشدر

۲ - شمدیه قدر نوبتی کلمسه بو اختلالی آنلرده بوشاشمه
اولنمامشدر.

۳ - شایان حضرتلری بابه ۲۷/۸/۱۷ تاریخلی طوغری
قرارگاهه بولنمقدر. ۲۷/۸/۱۶

بابه فهاتدان قائم رئیس

طوغرا

A	4282
D	38
F	17

BELGE NO. 1621

Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi Fevzi Paşa Hazretleri'ne

1- Başkumandan Paşa Hazretleri'nin bugün icra kılınan muayanesinde kaburga kemiklerinin bir danesinde kırık olduğu anlaşılmışdır.

2- Şimdiye kadar nöbet gelmemiş bir ihtilâtı andırır bir şey müşahede olunmamışdır.

3- Müşarünileyh hazretleri yarın 17/8/37 zevale doğru karargâhda bulunacaklardır.

16/8/37

Başkumandanlık Kalem Reisi

Kâzım.

A Şube 1 16-8 S

Arşiv	NO.	1/4282
Dolap	NO.	17
Göz	NO.	4
Klasör	NO.	1027
Dosya	NO.	38 (61) yeni
Fihrist	NO.	17

GNKUR
ATASE Bşk.
Kütüphanesi

BELGE NO. 1621

Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa Hazretleri'ne

1. Başkomutan Paşa Hazretleri'nin bugün yapılan muayenesinde kaburga kemiklerinin bir tanesinde kırık olduğu anlaşılmıştır.
2. Şimdiye kadar nöbet gelmemiş, bir başka hastalığa dönüşmeyi andırır bir şey görülmemiştir.
3. Başkomutan Paşa Hazretleri yarın 17 ağustos 1921 öğleye doğru karargâhta bulunacaklardır. 16 ağustos 1921

Başkomutanlık Genel Sekreteri

Kâzım

A I nci Şube 16-8

S

Arşiv	NO.	1/4282
Dolap	NO.	17
Göz	NO.	4
Klasör	NO.	1027
Dosya	NO.	38 (61) yeni
Fihrist	NO.	17

..	6 1976
D	3
F	16-210 -2

تشبثی قومانده‌لری ماتمالی حاضرده بولنان مواضعی محافظه ایده‌رلی استحباب اولونان
یوحادثه‌لی عجیبلک ناشی اتخاذ ایتمکده بولنان مسبلری حقده در حال تحقیقات اجرا ایتمکده
اولدیغم تشبثی قوماندانه‌لری قومانده ضابطانه و افراده ویریلمک امرلر
بیلدیرم کبی دشمنه اوزرینه آتیلمه و اوی محواجلک حدودنده احراز مقاومت و ترقی
ایده‌ملری طلب ایده‌رم. اردو مزه هر یرده ترقی و مداخله اولدقه دشمنه قاشمه
و حاکم اولدقی ایشبو ایتمکده در حاضر نمو جسکلی و نمامدر دشمنک
اناطولی ایچرسنده بولنان جمله محواولمیجی محقق اولانه بولونلرده قطعا تمرکز
اختیار ایتمکارلره و بیرتی لوسیلری هم غیر قابل احراز محبوریت وجهده بر وظیفه دیانت
وجیبه‌سی اولوز اولسونه در حال قانونه حاضرلنمه اکرمه اصلا تردد ایدیلمکسزین
اجرا ایدیلمه‌سی لازم‌در بو اوزره تشبثی قومانده‌لری افراد و ضابطانه طوپلامه‌رده احراز و تبلیغ اولنان
ترقیات بابنده ایدیلمه‌سی لازم‌در

BELGE NO. 1622

Başkumandanlık

Adet
529

Aynen bütün
grublara yazılacakdır

Tebyiz edildi
24/8/37

1, 2, 3, 4, 5, 12,

Mürettep Kolorduya

Beşinci Fırkanın Mangal dağında bulunan mevaziini muhafaza edemediği istihbar olundu. Bu hadiseyi acemilik telakki etmekle beraber müsebbibleri hakkında derhal tahkikat icrasını emir etdim. Beşinci Fırkanın bilcümle kumandan zabitan ve efradından verilecek ilk emirle yıldırım gibi düşman üzerine atılmak ve onu mahvetmek suretiyle ihrazı şan ve şeref eylemelerini taleb ederim. Ordumuz her yerde taarruzî ve tedafiî olarak düşmana faik ve hâkim olduğunu isbat etmekdedir hazırlığımız mükemmel ve tamamdır. Düşmanın Anadolu içerisinde behemehal mahvolacağı muhakkak olan bu günlerde kıtatımızın azamî fedakârlık ve gayret göstermeleri hem gayri kabili ihmal bir/ mecburiyet ve hemde bir vazifei diyanet ve hamiyetdir. Hata eden her kim olursa olsun derhal kanuna çarpılmak için asla tereddüt edilmeyecekdir. Bu emir Beşinci Fırkanın bütün efrad ve zabitanı toplanarak kıraat ve tebliğ olunacakdır ve kıraat ve tebliğ olunduğu Garb Cephesi Kumandanlığından bana bildirilecekdir. 24 ağustos 37

Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan

M.Kemal

Arşiv	NO.	6/1976
Dolap	NO.	20
Göz	NO.	4
Klasör	NO.	1214
Dosya	NO.	5
Fihrist	NO.	10-2

BELGE NO. 1622

Başkomutanlık

Sayı
529

1, 2, 3, 4, 5, 12,
Müretteb Kolorduya

Aynen bütün gruplara
yazılacaktır.

Temize çekildi
24 ağustos 1921

5 nci Tümenin Mangal dağında bulunan mevzilerini elinde tutamadığı haber alındı. Bu olayı acemilik saymakla beraber sebep olanlar hakkında hemen soruşturma yapılmasını emrettim. 5 nci Tümenin bütün komutan, subay ve erlerinden, verilecek ilk emirle yıldırım gibi düşman üzerine atılmak ve O'nu yok ederek ün ve onur kazanmalarını isterim.

Ordumuz her yerde taarruz ederek ve savunma yaparak düşmana üstün ve egemen olduğunu tanıtlamaktadır. Hazırlığımız mükemmel ve tamamdır. Düşmanın Anadolu içerisinde behemahal yok edileceği kesin olan bu günlerde, birliklerimizin en büyük fedakârlık ve çaba göstermeleri hem ihmal edilemez bir zorunluluk ve hem de bir dinsel görev ve hamiyettir. Hata eden her kim olursa olsun hemen yasaya çarptırılmak için hiç bir zaman duraksama gösterilmeyecektir.

Bu emir 5 nci Tümenin bütün er ve subayları toplanarak okunacak, okunduğu ve duyurulduğu Batı Cephesi Komutanlığından bana bildirilecektir. 24 ağustos 1921

Büyük Millet Meclisi Başkanı Başkomutan
Mustafa Kemal

Arşiv	NO.	6/1976
Dolap	NO.	20
Göz	NO.	4
Klasör	NO.	1214
Dosya	NO.	5 yeni
Fihrist	NO.	10-2

GNKUR
ATASE Bşk.
Kütüphanesi

A	414478
	81
	64

[illegible] ۱۴-۹-۹۲

باسمه تعالی

[illegible] بسیار مشکوک جریان [illegible] باسمه تعالی خلعی [illegible] . باسمه تعالی [illegible] و [illegible] عمومی [illegible] باز [illegible] جلب [illegible] . [illegible] عمومی [illegible] و [illegible] باسمه تعالی [illegible] و [illegible] [illegible] لزوم [illegible] مأمورین [illegible] . [illegible] باسمه تعالی [illegible] [illegible] .

باسمه تعالی

[illegible]

BELGE NO. 1623

Garb Ordusu Kumandanlığına 13-9-37

Başkumandanlık muamelatının daha basit bir şekilde cereyanı için Başkumandanlık Kalemi ilga edilmiştir. Başkumandan, Müdafaayı Milliye Vekâleti ve Erkânı Harbiyei Umumiye Riyasetiyle bizzat temasda bulunarak çalışacakdır. Müdafaayı Milliye Vekâletiyle Erkânı Harbiyei Umumiye Riyaseti ve icab etdikce diğer vekâletler Başkumandan nezdinde vaziyet ve muamelatın icabatına göre lüzum görülecek memurları bulunduracaklardır. Bu lüzum his olundukça Başkumandanca ait olduğu vekâlete bildirilecekdir.

Başkumandan

M.Kemal

Şub. 5 Cevad Bey'e

A

Arşiv NO. 4/4478

Dolap NO. 18

Göz NO. 3

Klasör NO. 1082

Dosya NO. 86 (81) eski

Fihrist NO. 64-1

BELGE NO. 1623

13 Eylül 1921

Batı Ordusu Komutanlığına

Başkomutanlık işlerinin daha sade bir biçimde yürütülmesi için Başkomutanlık Sekreterliği kaldırılmıştır. Başkomutan, Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı ile doğrudan doğruya kendisi görüşerek,konuşarak çalışacaktır. Milli Savunma Bakanlığı ile Genelkurmay Başkanlığı ve gerektikçe diğer bakanlıklar Başkomutan yanında durum ve işlemlerin gereğine göre lüzumlu görecekleri memurları bulunduracaklardır. Bu gerek duyuldukça Başkomutanca ilgili olduğu bakanlığa bildirilecektir.

Başkomutan

Mustafa Kemal

5 nci Şube Cevat Bey'e

A

Arşiv NO. 4/4478

Dolap NO. 18

Göz NO. 3

Klasör NO. 1082

Dosya NO. 86 (81) eski

Fihrist NO. 64-1

BELGE NO. 1624

A	4,4478
D	6
F	42

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A	5/44-48
D	6
F	39-42-1

[illegible]

[illegible]

[illegible] قوا اردوی [illegible] سیاران الله باشد قوا این منطقه [illegible]
برقرار ایم [illegible] رسواران آلایه و [illegible] اجنا و کوه [illegible] تشکیل [illegible]
اساسیه [illegible] و کتب [illegible] [illegible] قوا [illegible] احداث [illegible]
[illegible] قوا [illegible] ۱۷ تن [illegible] قوا [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ۱۷ بی پیاده [illegible] تحویل [illegible]
[illegible] قوا ایم [illegible] منطقه [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [

— ٢ —

A	3/4478
D	6
F	42-2

١٢ ایلول ١٩٢٧ تاریخلی قرارنامه

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١٢ ایلول ١٩٢٧

[illegible]

GNKUR
ATASE Bşk.

BELGE NO. 1624

Polatlı
13/9/37

Müdafaayı Milliye Vekâletine
Garp Cebhesi Kumandanlığına

1- Garp Cebhesi karşısından münhezimen çekilen düşman 13 eylül sabahından itibaren bütün cebhede muharebe temasını katederek garba doğru ricata devam etmekdedir.

2- Düşmanın geride herhangi bir hatda tevakkuf ve iadei intizam eylemesine mani olmak ve ricatını inhizamı katiye düçar etmek lâzımdır. Bunun için sağ ve sol cenahlardan ~~sebikbar piyade fırkalarıyle müşterekan~~ muvazi takib için tahsis edilmiş olan süvari fırkalarına istinad olmak üzere /mebzul vesaiti nakliye ile mücehhez ~~piyade fırkalar bir iki~~ bir ila iki piyade fırkasının ~~asamî kabiliyet gösterilerek~~ işbu takib harekâtına iştirak etdirilmesi ve cebheden de düşmanın ricat yolları üzerinde ~~düşmana~~ bilâfasıla ilerlemek ve düşmanla behemehal muharebe temasına girmek ~~takib~~ üzere münasib görülecek kuvvetde muhtelit takib müfrezeleri teşkil ve sevki muktazi görülmekdedir.

3- Garp Cebhesi kıtaatının takibe iştirak etmeyecek olan aksamı sairesi şimdilik Sakarya gerisinde ve şimendifer hattı civarında içtima etdirilerek sürati azamiye ile ikmal ve tensik edileceklerdir.

4- Garp Cebhesinin /berveçhi ati şekilde tensik ve tanzimine başlanması lâzımdır.

a- Mevcud 18 piyade fırkasından beheri üçer fırkalı dört kolordu teşkil ve mevcud süvari kuvvetleri de beheri dörder alaydan mürekkeb üç fırkalı bir süvari kolordusu halinde ~~bir süvari fırkası ve bir süvari livası teşkil olunacakdır.~~ tensik olunacaktır. Mevcud grub kumandanlarından münasib görülenler Garb Cephesi Kumandanlığınca işbu kolordu kumandanlıklarına intıhab ve inha olunacaklardır. ~~Birinci-Süvari fırkasıyle Beşinci Süvari Grubunun komakân~~ işbu kolordulara birden beşe kadar numara verilecektir.

b- Beşinci, dokuzuncu ve yirmi dördüncü Fırkalar lağvolunacakdır. ~~bunların ve bunların~~

c- ~~İşbu~~ 4 kolordulu işbu seyyar ordudan başka Kocaeli mıntıkasında bir fırka ile ~~yeniden~~ bir süvari alayından ve ~~lüzum~~ ihtiyaca göre yeniden teşkil olunacak asayış müfrezelerinden mürekkeb olmak üzere bir grub kumandanlığı ihdas edilecekdir. İşbu grub Kumandanlığına

ONKUB
ATASE Bşk.
Kütüphanesi

12 nci Grub Kumandanı Miralay Halid Bey'in tayini münasib görülmüştür. Bu Gruba 17 nci Piyade Fırkasının tahsisi şayanı arzudur. ~~Miralay Halit Beyin karargâhıyle birlikte süratle~~ Kocaeli Grubunun mıntıkası bervechi atidir. Şarkan Düzce kazasının ~~Bolu sancağının Kastamonu vilayetiyle~~ hududu mülkiyesi cenuben Mudurnu çayı-Taraklı-Göynük çayı mansabı Bilecik hattı umumisidir bu hat ve mevaki Kocaeli Grubuna aittir.

Bu hattın şimalinde halen mevcud olan bilumum milli kuvvetler Kocaeli Grubu emrine gireceklerdir.

~~Afyonkarahisar cenubundan Sarayköyle ve Menderes vadisi-bundan başka altıncı-piyade fırkasının da kemakân bulunduğu mıntıkada~~ Kocaeli Grubu kendi mıntıkasına muvasalat ve vazifeye mübaşeret edinceye kadar Garp Cebhesinin tahtı emrindedir.

d- 6 ncı Piyade Fırkasının halen bulunduğu mıntıkada vazifesine devam eylemesi düşman yan ve gerilerinde azamî faaliyetde ~~bulunması~~ göstermesi lâzımdır.

5- Başkumandanlık karargâhı ~~Polatlı~~ 13 eylül akşamından itibaren Polatlı'da teessüs edecekdir. Ordunun ikmal ve teçhiz hususatını ~~Karargâhda~~ Garp Cebhesi Karargâhıyle bittemas takib ve tesri eylemek üzere Müdafaayı Milliye'ce bütün ikmal muamelatına vakıf dört beş zatdan mürekkeb bir şube süratle Polatlı'ya Karargâhı Umumî nezdine gönderilecekdir.

6- Bu emir 13 eylül 337 saat 5'de /Garp Cebhesi Kumandanlığına ve Müdafaayı Milliye Vekâletine yazılmıştır.

Şemseddin
Salih

Fevzi
M. Kemal

Kapadım)
Kapadım) 13 minh
Sait Ahmet

Arşiv	NO.	4/4478
Dolap	NO.	18
Göz	NO.	4
Klasör	NO.	1090
Dosya	NO.	112 (6) eski
Fihrist	NO.	42-2

BELGE NO. 1624

Polatlı
13 eylül 1921

Milli Savunma Bakanlığına
Batı Cephesi Komutanlığına

1. Batı Cephesi karşısında bozguna uğramış olarak çekilen düşman 13 eylül sabahından itibaren bütün cephede muharebe temasını keserek batıya doğru geri çekilmeye devam etmektedir.

2. Düşmanın geride herhangi bir hatta durmasına ve kendisine çeki düzen vermesine engel olmak ve geri çekilmesini kesin bozguna uğratmak lâzımdır. Bunun için sağ ve sol kanatlardan paralel takip amaciyle ayrılmış olan süvari tümenlerine destek olmak üzere her iki kanatta bol taşıma aracıyle donatılmış bir ilâ iki piyade tümeninin bu takip harekâtına katılması ve cepheden de düşmanın çekilme yolları üzerinde aralıksız ilerlemek ve düşmanla behemahal muharebe temasına girmek üzere uygun görülecek kuvvette karışık takip müfrezelerinin kurulması ve gönderilmesi gerekli görülmektedir.

3. Batı Cephesi birliklerinin takibe katılmayacak olan öteki kısımları şimdilik Sakarya gerisinde ve demiryolu dolayında toplatılarak en büyük bir hızla ikmal ve yeniden teşkil edileceklerdir.

4. Batı Cephesini hemen aşağıdaki şekilde yeniden teşkilâtlanması ve düzenlenmesine başlanması gereklidir.

a. Elde bulunan 18 Piyade tümeninden her birisi üçer tümenli dört kolordu teşkil ve eldeki süvari kuvvetleri de her biri dörder alaydan oluşan üç tümenli bir süvari kolordusu halinde teşkilâtlanacaktır.

Elde bulunan grup komutanlarından uygun görülenler Garp Cephesi Komutanlığınca bu kolordu komutanlıklarına seçilecek ve inha olunacaklardır. Bu kolordulara birden beşe kadar numara verilecektir.

b. 5 nci, 9 ncu ve 24 ncü Tümenler lağvedileceklerdir.

c. Dört kolordulu bu seyyar ordudan başka Kocaeli bölgesinde bir tümen ile bir süvari alayından ve gereksinmeye göre yeniden kurulacak düzenlik ve güvenlik müfrezelerinden oluşmak üzere bir grup komutanlığı meydana getirilecektir.

Bu grup komutanlığına 12 nci Grup Komutanı Albay Halit Bey'in atanması uygun görülmüştür. Bu Gruba 17 nci Piyade Tümeninin verilmesi uygun olur.

Kocaeli Grubunun bölgesi aşağıdadır :

Doğuda, Düzce kazasının mülkî sınırı, güneyde Mudurnu çayı-Taraklı-Göynük çayı mansabı-Bilecik genel hattıdır. Bu hat ve yerler Kocaeli Grubuna aittir. Bu hattın kuzeyinde bugün bulunan bütün milli kuvvetler Kocaeli Grubu emrine gireceklerdir. Kocaeli Grubu kendi bölgesine varıncaya ve göreve başlayıncaya kadar Batı Cephesinin emri altındadır.

d. 6 ncı Piyade Tümeninin şimdi bulunduğu bölgede görevini sürdürmesi, düşman yan ve gerilerinde en büyük çabayı göstermesi gereklidir.

5. Başkomutanlık Karargâhı 13 eylül akşamından başlayarak Polatlı'da kurulmuş olacaktır. Ordunun ikmal ve donatım işlerini Batı Cephesi Karargâhıyle ilişki kurarak izlemek ve çabuklaştırmak üzere, Milli Savunmaca bütün ikmal işlemlerini bilen dört beş kişiden oluşan bir şube, ivedi Polatlı'ya ve Genel Karargâha gönderilecektir.

6. Bu emir 13 eylül 1921 saat 0500' te Batı Cephesi Komutanlığına ve Milli Savunma Bakanlığına yazılmıştır.

Şemsettin Fevzi

Salih

Mustafa Kemal

Kapadım tarih-13

Sait Ahmet

Arşiv NO. 4/4478

Dolap NO. 18

Göz NO. 4

Klasör NO. 1090

Dosya NO. 112 (6) eski

Fihrist NO. 42-2

GNKUR ATASE Bşk. Kütüphanesi

تلغراف

پولوطلی

۱۲ - ۹ - ۲۷

توریکا بیلاعت بلکی یاستی جلیسه

A	4/5578
D	6
F	46

۱۲ ایلول ۲۷ وقیعه زائر غرب اردوسی قومانداننه راپورلری

بروجه آتی عنیاً عرضه اولنور

باسه قومانداننه

باسه قومانداننه

۱۲ اغستوسده بری دوام ایدن سقاریا میدان محاربه‌سی توریکا بیوک ملت مجلسی

اردوسنک مظفریت قطعیه‌سیله نتیجه‌لنمشدر . اوچ گونه‌دبری دوام ایدن

عمومی مقابله تعرضنک تأثیریله بوگون ۱۲ ایلول ۲۷ اکام دهاری جنوبه

دوشن اردوسی مغلوبانه و مانلاتهٔ عرضه آتشه بولنور . دشمن بلا وقفه

تعقیب ایدیلیور

غرب جبهه‌سی قومانداننه

عصمت

BELGE NO. 1625

Telgraf

Polatlı
13-9-37

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

13 eylül 337 vaziyetine dair Garp Ordusu Kumandanlığının raporu berveçhi ati aynen arz olunur.

Başkumandan
M.Kemal

Başkumandanlığa

23 ağustostan beri devam eden Sakarya Meydan Muharebesi Türkiye Büyük Millet Meclisi Ordusunun muzafferiyeti katiyesiyle neticelenmişdir. Üç günden beri devam eden umumî mukabil taarruzumuz tesiriyle bugün 13 eylül/337 öğleden evvel bütün düşman ordusu mağluben ve kâmilen nehir garbına atılmış bulunuyor. Düşmanı bilâfasıla takib ediyoruz.

Garb Cebhesi Kumandanı
İsmet

Ankara Cemil Efendi'ye

10 Ahmet 13/9/37
20

Arşiv NO. 4/4478
Dolap NO. 18
Göz NO. 4
Klasör NO. 1090
Dosya NO. 112 (6) eski
Fihrist NO. 40

ONKUR
ATASE Bşk.
Kütüphanesi

BELGE NO. 1625

Telgraf

Polatlı
13 Eylül 1921

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

13 eylül 1921 durumuna ilişkin Batı Ordusu Komutanlığının raporu aşağıda olduğu gibi aynen sunulur.

Başkomutan
Mustafa Kemal

Başkomutanlığa

23 ağustostan beri devam eden Sakarya Meydan Muharebesi Türkiye Büyük Millet Meclisi Ordusunun kesin zaferiyle sonuçlanmıştır. Üç günden beri süren genel karşı taarruzumuz etkisiyle bugün 13 eylül 1921 öğleden evvel bütün düşman ordusu yenilerek tümü ile nehir batısına atılmış bulunuyor. Düşmanı aralıksız takip ediyoruz.

Ankara'da Cemil Efendi'ye
10/20 Ahmet 13 eylül 1921

Batı Cephesi Komutanı
İsmet

Arşiv NO. 4/4478
Dolap NO. 18
Göz NO. 4
Klasör NO. 1090
Dosya NO. 112 (6) eski
Fihrist NO. 40

٥

انقره ده بیوك ملت مجلسی ریاستجه‌سنه — تلغراف

بالذات محاربه میدانه‌کی تدابیرلرینه مظفریتین عامل مؤثری اولمسنه دائر باسمه حق‌تعالیدن مظفریت
باشمصاحبزاده میرلك رتبه‌سی و غازیلك عنوانی توجیهنی تکلیف و استرحام ایدن بیوك ملت
مجلسنك بو توجیهی ملتمز طرفندن طوغریدن طوغریه بتون امدیه مترجم براز تقدیر و تلطیف
ایلمکی قناعتنده بولنمغزی عرض ایلرز ۱۴ کانون ۲۲۷

اورنه مبعوثی قوزان مبعوثی
عصمت

A	1/4282
D	191
F	1

BELGE NO. 1626

Türkiye
Ankara'da Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine-Telgraf

Bizzat muharebe meydanındaki tedabiriyle muzafferiyetin amili müessiri olmuş olan Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne müşirlik rütbesi ve gazilik ünvanı tevcihini teklif ve istirham ederiz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu tevcihi milletimiz tarafından doğrudan doğruya bütün orduya müteveccih bir eseri takdir ve taltif olacağı kanaatinde bulunduğumuzu arz eyleriz.

14/eylül/337

Edirne Mebusu
İsmet

Kozan Mebusu
Fevzi

Erkânı Harbiyei Umumiyede Ahmed Efendi'ye

52/1 /15 minh

Nuri

Arşiv	NO.	1/4282
Dolap	NO.	17
Göz	NO.	3
Klasör	NO.	1019
Dosya	NO.	32 (191) eski
Fihrist	NO.	1

BELGE NO. 1626

Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına - Telgraf

Kendisinin savaş alanındaki tedbirleriyle düşmanı yenmenin başlıca etkeni olmuş bulunan Başkomutan Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne müşirlik rütbesi ve gazilik ünvanı verilmesini önerir ve dileriz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu rütbe ve ünvanı verişi milletimiz tarafından doğrudan doğruya bütün orduya yöneltilmiş bir değer verme ve ödüllendirme eseri olduğu kanısında bulunduğumuzu arzederiz. 14 eylül 1921

Edirne Mebusu
İsmet

Kozan Mebusu
Fevzi

Genelkurmayda Ahmet Efendi'ye

52/1 tarih-15
Nuri

Arşiv	NO.	1/4282
Dolap	NO.	17
Göz	NO.	3
Klasör	NO.	1019
Dosya	NO.	32 (191) eski
Fihrist	NO.	1

تلگراف

باشقومانداں غازی مصطفی کمال پاشا
حضرتلرینه

عزیز بهجی قوارچه
٢٧/٨/٣٩

بویوک ملت مجلسنک عهده دولتلرینه میزلک رتبه سیله غازیلک عنوانلرنی توجیه بویورلدیغی معلومیکز خبر آلدم . ملتی یوکسلتمک واوی استقلالنه قووشدرمق خصوصنده کی مساعی وطنپرورانه لریڈ بویوک ملتمز نزد بوصورتله تقدیرینی معظم مجاهده مزده تمادی موفقیت براعث استهلال عد ایدیورم . بتریاتمک لطفاً قولن ذات سامیدنه مجا ایدیم

A	4282
D	6
F	117-3

BELGE NO. 1627

Tel

Garb Cebhesi Karargâhı
19/9/37

Başkumandan Müşir Gazi Mustafa Kemal Paşa
Hazretleri'ne

Büyük Millet Meclisinin uhdei devletlerine müşirlik rütbesiyle gazilik unvanının tevcih buyurduğunu memnuniyetle haber aldım. Milleti yükseltmek ve O'nu istiklâline kavuşturmak hususundaki mesayii vatanperveranelerinin büyük milletimiz nezdinde bu suretle takdirini muazzam mücahedemizde temadii muvaffakıyete beraati istihlâl ad ediyorum. Tebrikâtımın lütfen kabulünü zatı samilerinden rica ederim.

Salih Fevzi

Ş

Ankara'da Cemil Efendi'ye /19 minh

Nusret

Arşiv	NO.	1/4283
Dolap	NO.	17
Göz	NO.	5
Klasör	NO.	1039
Dosya	NO.	125 (6) eski
Fihrist	NO.	117-3

BELGE NO. 1627

Tel

Batı Cephesi Karargâhı
19 Eylül 1921

Başkomutan Mareşal Gazi Mustafa Kemal Paşa
Hazretlerine

Büyük Millet Meclisinin yüksek kişiliklerine mareşallık rütbesiyle gazilik ünvanını vermiş olduğunu sevinçle haber aldım. Milleti yükseltmek ve O'nu bağımsızlığa kavuşturmak konusundaki yurtsever çalışmalarınızın büyük milletimizce böylece değerlendirilmesini bu büyük kutsal savaşımızda başarının sürdürülmesine iyi alâmet sayıyorum. Kutlamalarımın lütfen kabulünü yüce kişiliğinizden rica ederim.

Salih Fevzi

Ş

Ankara'da Cemil Efendi'ye tarih-19
Nusret

Arşiv NO. 1/4283
Dolap NO. 17
Göz NO. 5
Klasör NO. 1039
Dosya NO. 125 (6) eski
Fihrist NO. 117-3

BELGE NO. 1628

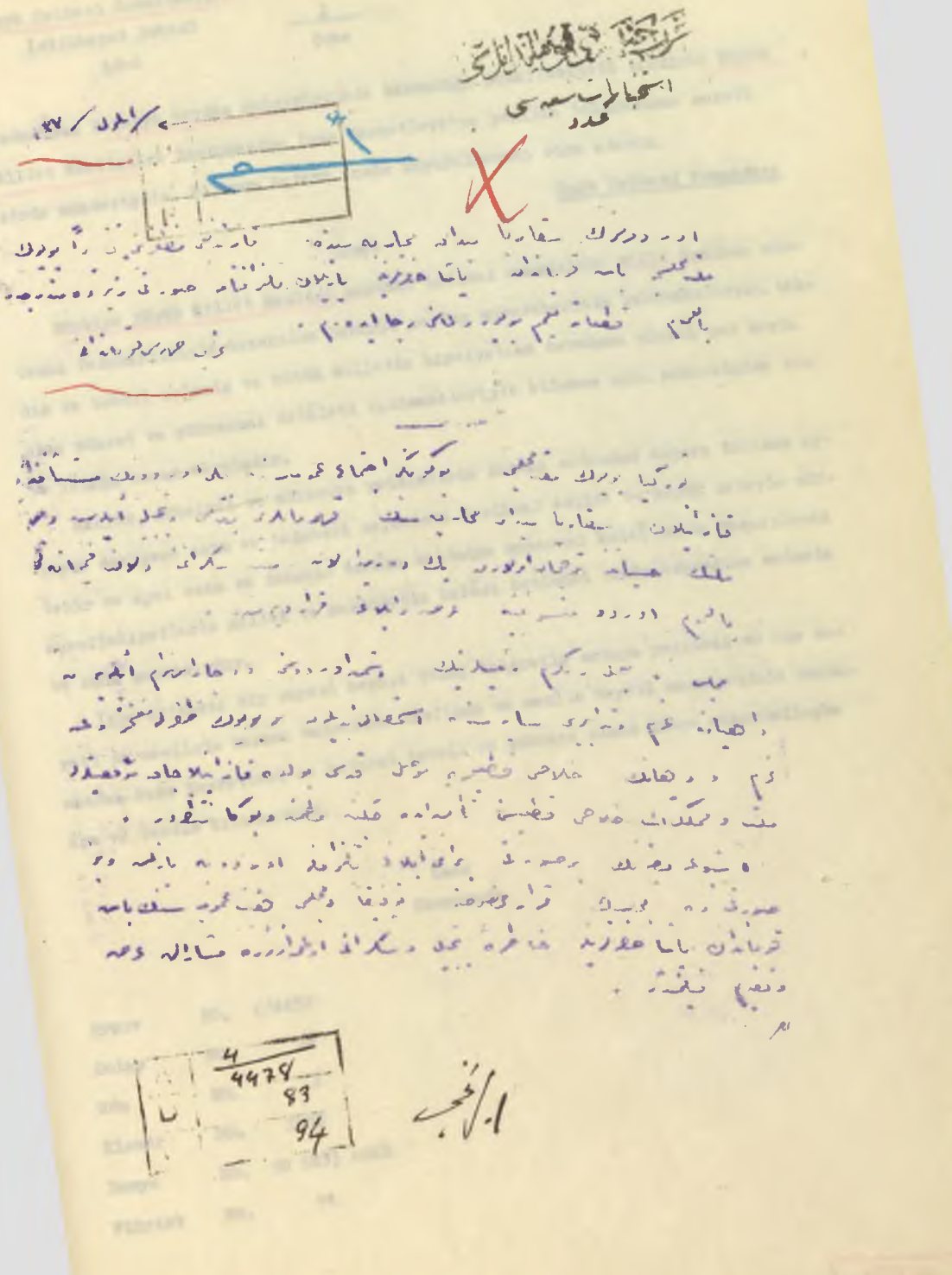

BELGE NO. 1628

Garb Cebhesi Kumandanlığı
İstihbarat Şubesi
Aded

1
Şube

20/Eylül/37

Ordumızun Sakarya meydan muharebesinde kazandığı muzafferiyeti takdiren Büyük Millet Meclisince Başkumandan Paşa Hazretleri'ne yazılan telgrafname sureti zirde münderiçdir. Bilumum kıtata tamim buyurulmasını rica ederim.

Garb Cebhesi Kumandanı

Suret

Türkiye Büyük Millet Meclisi bugünkü içtimai umumisinde Milli Ordunun müstesna fedakârlığıyle kazanılan Sakarya meydan muharebesinin kahramanlarını takdis ve tebcil eylemiş ve bütün milletin hissiyatına tercüman olarak pek derin olan minnet ve şükranını delâleti fahimaneleriyle bilumum ordu mensubinine arz ve iblağa karar vermişdir.

Meclis, mübeccel ve mükerrem reislerinin düşman ordusunu düçarı inhizam eyleyen dahiyane azim ve tedabiri sayesinde istihsal edilen bu büyük zaferle müftehir ve aynı azim ve dehanın halâsı katimize muvassıl kudsî yolda kazanılacak muvaffakıyetlerle millet ve memleketin halâsı katisini temin edeceğine mutmain ve buna muntazırdır.

İşbu arizanın bir sureti berayı iblağ telgrafla orduya yazılmış ve bir sureti de meclisin kararı mahsusuna tevfikan ve meclis heyeti umumiyesinin Başkumandan Paşa Hazretleri'ne hatırai tebcil ve şükranı olmak üzere müşarünileyhe arz ve takdim kılınmışdır.

İmza
Okunamadı

Arşiv NO. 4/4478
Dolap NO. 18
Göz NO. 3
Klasör NO. 1083
Dosya NO. 90 (83) eski
Fihrist NO. 94

GNKUR
ATASE Bşk.
Kütüphanesi

BELGE NO. 1628

Batı Cephesi Komutanlığı 20 Eylül 1921

Haberalma Şubesi 1 nci Şube

Sayı

Ordumuzun Sakarya meydan muharebesinde kazandığı zaferi değerlendirilerek Büyük Millet Meclisince Başkomutan Paşa Hazretleri'ne yazılan telgraf olduğu gibi aşağıya çıkarılmıştır. Bütün birliklere yayınlanmasını rica ederim.

Batı Cephesi Komutanı

Suret

Türkiye Büyük Millet Meclisi bugünkü genel toplantısında ulusal ordunun üstün fedakârlığıyle kazanılan sakarya meydan muharebesinin kahramanlarını kutlamış ve ululaştırmış ve bütün milletin duygularını yansıtarak pek derin olan minnet ve şükranını yüksek aracılığınızla bütün ordu mensuplarına sunulmasına ve duyurulmasına karar vermiştir.

Meclis ulu ve saygıdeğer Başkanlarının düşman ordusunu bozguna uğratan dâhice karar ve tedbirleriyle kazandığı bu büyük zaferle kıvanç duymaktadır. Aynı azim ve dehanın kesin kurtuluşumuza ulaştıran kutsal yolda kazanılacak başarılarla millet ve memleketin kesin olarak kurtuluşunu sağlayacağına inanmakta ve bunu beklemektedir.

Sunulan bu yazının bir sureti duyurulmak üzere telgrafla orduya yazılmış ve bir sureti de Meclisin özel kararına uyularak ve Meclis genel kurulunun Başkomutan Paşa Hazretleri'ne yüce bir gönül borcu anısı olmak üzere kendilerine saygıyla sunulmuştur.

İmza

Okunamadı

Arşiv	NO.	4/4478
Dolap	NO.	18
Göz	NO.	3
Klasör	NO.	1083
Dosya	NO.	90 (83) eski
Fihrist	NO.	94

I

9-3
ط

باسمه فتح نامه — اردوی همایون نامه

(1)

ارقداشلر منزی بیانجه‌لری آلنده کوره‌مدک اوزره کرشدیکمز بو محاربه ده سقاریا
مظفریتی کی آده دائما اکیلوجه کیدوبرلرن بر طرف قوانمیه جمعی تعرض سنه‌لرده رد مغدرلرن
یاتیق کرمه اولدن بر سلوح ارقداشلر ازلیمه قه ایدلمه وشخنا رحقدن کلمه
عفکزده دویلیم تقدیر وجرأت منت وشکرانه ارقداشلر هر فردی وحقیقتا هر طرفه
دویولمه قدر یوکسک سمه سویدمک لازم کوردم سقاریا بونی دیر دیکی محاربه رحوفه
اولکی محاربه رحوزده اولدیغی کی انا وطنی یاکیز بر کوشه‌سی وفاق وبا بوتون بر باجه‌سی
ترکیه دوشیرمه‌دی اولاده بر بوتون مملکت بوتون وارلغی واستقلالی تلخ سنه دینه‌جک
قدر الحکیم دیوتن بر محاربه یه کرشدک . بو کون بو کیمه بر مملکت استقلال فکرنده مملکت
استقلال وتمامیتی فکرنده بورمه بوقوشدری سزلر باشنی آلمکه راضی اولمایاه استقلال فکرنده
مفروض ایدیولدیه دشمنی بر جنه بجوه اتفاق قوانمیه بر آغه اوزرن قوته دیانمه یوراجه

قطعه‌سنده ایشلیان نوبره لفظ یولنی آیینه‌تامه ملت عثمانیه بولون برهیچ نوع سیه
ایدیلکم جایز قرمانقدیکی ایچون :

A 7 42882
D 38
F 3-

نظاره .

قورتولوسه ایچون یه‌ینی بو عاودشدن برقدر اولمه‌سنی باشقه محاربه میدانلرنده
حاضر ایسم ونیاز بیچ بر اردوسنده یوره‌لی شکلنده دهاتز دها صاغلم برشکله
راست کلنمشدر . هر طرفدن مایوس سنده‌در . هر طرفدن ال یولی بایلمه‌سنده
قنا شکله ایچنکه بیچ بر قورتولمه بیلدیره‌مادیغی دیرکه بالک قتلکه دکمه‌ز
ایلت ایسه بولون یونتلر ایچون نت وشکای سویلیه‌ن نفسیه الی قیلیه بورج بیلدیم
بزدن کی قومانداننی ضابطلری نفراتی اولدن برمنتو یاد الدی آلتده کوره اولوب
کمکه دکلدر بوردفعه تورک بیلن ملت محبتنی حقیقه کی بر تیه و غیرتی عواطفنی
ایدن التفات وتوجهی طوغریدن طوغری کزه راجعدر . ملتک دیر دیکی بو رتبه ایچه
بولکسلدن اردوی ال شرفی وال اولو برنجا ایچه نماز اولدن بنه اردوینه
بزدن قرمانقدنه . بزن کوستردیکمز فداکارلقدن باشه قازانیلدن
بیلن ملتک ملت لوغنی تقدیرنه دلالت ایدن بو عواطف و رتبه‌یه آلتنه کزه اضافه
ایدیلن بتون فکرلرلک حیاتک ال یولی سرمایه افتخاری اولدقه ه‌ستیه صغم‌ضاتی
گرشدکنه قورتولمه مجادله سنده شرفی سلاح ایله قدر شدیه کلدیکی تیزایدن اجابتنه

(C)

کمیلیکنی اقتضیه‌سنده رفیقه‌ده تکه اردوی و اولی قاعده‌ده حدنی بلدکمز
هایلوکه اوده‌ی دوشونوب دی تکه و اماده قادر دلیکه قوتنه‌ی تقدیر
لطف قدیر بولوردر دیکی اولنلر علمدم ملتنی نارتنک الی سلطنت رنیاک کلده‌ایسه
وقیاته قادوشدیران بر می‌یده‌ده سزک باشرفلرنه اولطفه
حضور اول بلدیا الی درینه سعادت و افتخاری دوشیم

A 7 42882
D 38
F 3-

قومانداننی

اقتضیه‌سنده ایسه‌ده رفیقه‌ده تکه اردوی و اولی قاعده‌ده حدنی بلدکمز
هایلوکه اوده‌ی دوشونوب دی تکه و اماده قادر دلیکه قوتنه‌ی تقدیر
لطف قدیر بولوردر دیکی اولنلر علمدم ملتنی نارتنک الی سلطنت رنیاک کلده‌ایسه
وقیاته قادوشدیران بر می‌یده‌ده سزک باشرفلرنه اولطفه
حضور اول بلدیا الی درینه سعادت و افتخاری دوشیم

قومانداننی

قرانلیق بوردقه باقاه وحیاه حضرتلرنه عرض و تبریک ایدرکه
بو دفعه کوستردیکمز فداکارلقدن دولیه ملتنه استفاده‌ی ولیه
اولورز دیه‌رک بیلیه‌جکمز بیلیه‌جکمز آلتنده ملت مزی موفق کوردیکمز
اولوم قانلی کوستردیکمز استحقاقه

1 Şube
20-9
Sa-

Başkumandanlık Orduya Beyanname

Arkadaşlar milletimizi yabancıların elinde köle olmuş görmemek için giriştiğimiz bu muharebe Sakarya muzafferiyeti gibi adı daima anılacak yeni ve büyük bir zafer kazandınız. Benim gibi ömrünü senelerden beri saflarınızın yanında geçirmiş olan bir silah arkadaşınız ezilmiş kahredilmiş düşmanın ricatından sonra hakkınızda duyduğum takdir ve hayreti minnet ve şükranı ordunun her ferdi ve memleketin her tarafından duyulacak kadar yüksek sesle söylemeye lüzum gördüm. Sakarya boyunda verdiğimiz muharebe birçok evvelki muharebelerimizde olduğu gibi ana vatanın yalnız bir köşesini ufak veya büyük bir parçasını tehlikeye düşürüyordu. Orada biz bütün memleket bütün varlığımız ve istiklâlimiz bahasına denecek kadar ehemmiyetli büyük bir muharebeye girişdik. 21 gün 21 gece bir milletin istikâl fikriyle bir milletin istilâ ve yağma fikri birbiriyle boğuşdu sizin başını eğmeğe razı olmayan istiklâl fikriniz mağrur ilerleyen düşmanı ricata mecbur etti. Kızgın bir ufuk üzerinde tüten ve yanan yüzlerce köylerimizi arkasında bırakarak düşman ordusu ceza önünde kaçan bir cani gibi geldiği yerlere gidiyor. Halbuki o bir muharebe değil yalnız bir akın düşünüyordu. Fikir ve imanın kâdir ve mutlak kuvvetine kazandığınız zafer kadar büyük bir delil olmaz. Mazlum milletimizi tarihinin en mühlik bir zamanında yeniden ışığa ve necata kavuşturan bu muharebede, sizin Başkumandanınız olmaktan dolayı bir insan kalbi için mukadder olabilecek en derin saadet ve iftiharı duydum.

"Kumandanlara"

Tehlike büyüdükçe yükselen azim ve tedbiriniz derin ve hassas zekâlarınızla muharebenin muvaffak bir surette sevk ve idaresinde gösterdiğiniz harıkulâde liyakat için :

"Zabitlere"

Trablusgarb, Balkan ve Cihan harbinden henüz çıkmış iken bir ateşden diğerine geçerek milletin istiklâl mücadelesinde tutduğunuz mevki genç ve aziz başlarınız üzerinde dönen yeni ölüme karşı gösterdiğiniz istihkar ve kalblerinizde ışıldayan ve bize zafer

yolumuzu aydınlatan millet aşkını bütün bir heyecanla seyretdiğim sayısız kahramanlıklarınız için :

"Neferlere"

Kurtuluş için yaptığımız bu savaşdan çok daha evvel sizi başka muharebe meydanlarında da tanımış idim dünyanın hiç bir ordusunda yüreği seninkinden daha temiz daha sağlam bir askere rast gelinmemişdir. Her zaferin mayası sendedir. Her zaferin en büyük payı sendedir. Kanaatınla imanınla itaatınla hiç bir korkunun yıldıramadığı demir gibi pak kalbinle düşmanı nihayet alt eden büyük gayretin için minnet ve şükranımı söylemeyi nefsime en aziz bir borç bilirim. Sizin gibi kumandanları zabitleri neferleri olan bir millete yadelleri altında köle olmak mümkün değildir. Bu defa Türkiye Büyük Millet Meclisinin hakkımda yeni bir rütbe ve Gazi ünvanıyle tecelli eden iltifat ve tevcihi doğrudan doğruya size racidir. Milletin verdiği bu rütbe ile yükselen ordu, en şerefli ve en ulu bir gaza ile mümtaz olan yine ordudur. Sizin kahramanlığınızla, sizin gösterdiğiniz nihayetsiz fedakârlıklar bahasına kazanılan büyük muzafferiyetin millet tarafından takdirine delâlet eden bu unvanı ve rütbeyi ancak size izafe ederek bütün askerlik hayatımın en büyük sermayei iftiharı olarak taşıyacağım Cenabıhak girişdiğimiz kurtuluş mücadelesinde şerefli silah arkadaşlarıma kendilerini temyiz eden asaletin civanmerdliğin kahramanlığın hakkı olan katî halâsı da nasib etsin :

/20 Eylül 37

Başkumandan
Mustafa Kemal

Şube
I

Arşiv NO. 1/4282
Dolap NO. 17
Göz NO. 4
Klasör NO. 1027
Dosya NO. 61 (38) eski
Fihrist NO.3-13, 3-14

BELGE NO. 1629

I nci Şube 20-9

Sa

Başkomutanlık

Orduya Bildiri

Arkadaşlar! Milletimizi yabancıların elinde köle olmuş görmemek için giriştiğimiz bu muharebede Sakarya zaferi gibi adı her zaman anılacak yeni ve büyük bir zafer kazandınız. Benim gibi yaşamını yıllardan beri saflarınızın yanında geçirmiş olan bir silah arkadaşınız; ezilmiş, kahredilmiş düşmanın geri çekilmesinden sonra sizler için duyduğum değeri ve hayranlığı, minnet ve şükranı ordunun her bireyi ve memleketin her yönünden duyulacak kadar yüksek sesle söylemeye gerek gördüm. Sakarya boyunda verdiğimiz muharebe önceki bir çok muharebelerimizde olduğu gibi anayurdun yalnız bir köşesini ufak veya büyük bir parçasını tehlikeye düşürüyordu. Orada biz bütün memleket, bütün varlığımız ve bağımsızlığımız pahasına denecek kadar önemli büyük bir muharebeye giriştik. 21 gün 21 gece bir milletin bağımsızlık düşüncesiyle bir milletin saldırı ve yağma düşüncesi birbiriyle boğuştu. Sizin, başını eğmeye razı olmayan bağımsızlık düşüncelerinizi, gururla ilerleyen düşmanı geri çekilmek zorunda bıraktı. Kızgın bir ufuk üzerinde tüten ve yanan yüzlerce köylerimizi arkasında bırakarak, düşman ordusu ceza önünde kaçan bir cani gibi geldiği yerlere gidiyor. Halbuki O, bir muharebe değil yalnız bir akın düşünüyordu. Düşünce ve imanın güçlü ve salt kuvvetine kazandığınız zafer kadar büyük bir kanıt olmaz. Mazlum milletimizi tarihinin en tehlikeli bir zamanında yeniden ışığa ve kurtuluşa kavuşturan bu muharebede sizin Başkomutanınız olmaktan dolayı bir insan yüreği için alın yazısı olabilecek en derin mutluluğu ve kıvancı duydum.

" Komutanlara "

Tehlike büyüdükçe yükselen azim ve tedbirlerimiz, derin ve ince zekâlarınızla muharebenin başarılı bir surette sevk ve idaresinde gösterdiğiniz üstün değerlilik için :

" Subaylara "

Trablusgarp, Balkan ve dünya savaşından henüz çıkmış iken bir ateşten diğerine geçerek milletin istiklâl savaşında tuttuğunuz yer genç ve çok değerli başlarınız üzerinde dönen yeni ölüme karşı gösterdiğiniz canını esirgememezliği yüreklerinizde ışıldayan ve bize

ONKUR
ATASE Bşk.
Kütüphanesi

Zafer yolumuzu aydınlatan, millet aşkını bütün bir heyecanla seyrettiğim sayısız kahramanlıklarınız için :

" Erlere "

Kurtuluş için yaptığımız bu savaştan çok daha önce sizi başka muharebe meydanlarında da tanımış idim. Dünyanın hiç bir ordusunda yüreği seninkinden daha temiz, daha sağlam bir askere rastlanmamıştır. Her zaferin mayası sendedir. Her zaferin en büyük payı sendedir. Kanaatınla, imanınla, itaatinle hiç bir korkunun yıldıramadığı demir gibi temiz yüreğinle düşmanı sonunda alt eden büyük çaban için minnet ve şükranımı söylemeyi kendime en değerli bir borç bilirim.

Sizin gibi Komutanları, subayları, erleri olan bir millete yabancı elleri altında köle olmak olanaklı değildir. Bu kez Türkiye Büyük Millet Meclisinin benim için yeni bir rütbe ve gazilik ünvanı ile beliren iltifatları doğrudan doğruya sizindir. Milletin verdiği bu rütbe ile yükselen ordudur; onurlu ve en ulu bdr savaş ile seçkin olan yine ordudur. Sizin kahramanlığınızla sizin gösterdiğiniz sonsuz fedakârlıklar pahasına kazanılan büyük zaferin milletce beyenildiğini gösteren bu ünvanı ve rütbeyi ancak size mal ederek, bütün askerlik yaşantımın en büyük kıvanç sermayesi olarak taşıyacağım. Ulu Tanrı giriştiğimiz kurtuluş savaşında onurlu silah arkadaşlarıma kendilerini ayırt eden soyluluğun, yiğitliğin, kahramanlığın hakkı olan kesin kurtuluşu da nasip etsin. 20 eylül 1921

Başkomutan

Mustafa Kemal

I nci Şube

Arşiv NO. 1/4282

Dolap NO. 17

Göz NO. 4

Klasör NO. 1027

Dosya NO. 61 (38) eski

Fihrist NO. 3-13, 3-14

A	4282
D	38
F	25-2

بویوک ملت مجلسی ریئسی باسه قومانده مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه غازیلک عنوانی اعطا و رتبهٔ شرعی توجیه حقنده کی قانونه صورت بر وجه زیر تصویب قرار ایدیلدی

قانونه صورت

ماده - ۱ توریا بویوک ملت مجلسی ریئسی باسه قومانده مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه غازیلک عنوانی اعطا و رتبهٔ شرعی توجیه ایلنمشدر.

ماده - ۲ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتبارا مرعی الاجرادر.

ماده - ۳ اشبو قانونک اجراسنه بویوک ملت مجلسی مأموردر.

۱۷ محرم ۱۳۴۰ و ۱۹ ایلول ۳۳۷

BELGE NO. 1630

Müdafaayı Milliye Vekâleti
Muamelâtı Zatiye Dairesi
Erkân ve Erkânı Harbiye
Muamelât Şubesi

22/9/337

Erkânı Harbiyei Umumiye Riyaseti Celilesine

2180 H
27285 A

Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne gazilik ünvanını ita ve rütbei müşirî tevcihi hakkındaki kanun sureti berveçhi zir tamimen arz ederim.

Müdafaayı Milliye Vekili
Refet

1 Şube
210

Kanun sureti

Madde-1 Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne gazilik ünvanı ita ve rütbei müşirî tevcih edilmişdir.

Madde-2 İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

Madde-3 İşbu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

17 muharrem 1340 ve 19 eylül 337

I 23-9 da gördüler

A S

Arşiv NO. 1/4282

Dolap NO. 17

Göz NO. 4

Klasör NO. 1027

Dosya NO. 38 (61) yeni

Fihrist NO. 25-2

BELGE NO. 1630

Milli Savunma Bakanlığı
Personel Dairesi
General ve Kurmay
İşlemleri Şubesi
2180 Özel
27285 Genel

22 Eylül 1921

Genelkurmay Başkanlığı Yüce Katına

Büyük Millet Meclisi Başkanı Başkomutan Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne müşirlik rütbesi ve gazilik ünvanı verilmesi hakkındaki kanun sureti genelleştirilerek aşağıya çıkarıldığını arzederim.

Milli Savunma Bakanı
Refet

1 nci Şube

210

Kanun sureti

Madde.1 Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Başkomutan Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'ne gazilik ünvanı verilmiş ve müşirlik rütbesi tevcih edilmiştir.

Madde.2 İşbu kanun yayın tarihinden itibaren yürürlüktedir.

Madde.3 İşbu kanunun uygulamasına Büyük Millet Meclisi görevlidir.

17 muharrem 1340 ve 19 eylül 1921

I 23 eylülde gördüler.

A S

Arşiv NO. 1/4282
Dolap NO. 17
Göz NO. 4
Klasör NO. 1027
Dosya NO. 38 (61) yeni
Fihrist NO. 25-2

A	4-4478
D	
F	12.

٢٨/٧/٢

[illegible]

[illegible]

[illegible]

BELGE NO. 1631

Türkiye Büyük Millet Meclisi 3/7/38
Erkânı Harbiyei Umumiye Riyaseti
şube
Mahrem
Garb Cebhesi Kumandanlığına
Aslı Başkumandanlıkdadır Şifre

Harekât planınızla hemfikrim ancak neticei katiye sahasında her vechile kuvvetli ve yakpare bir cebhe ile taarruza girişebilmek ve emri kumanda daha emniyetli cereyan etmek için 2. Kolordunun iki fırkasıyla taarruzu aslî mıntıkasına alınmasını daha muvafık görmekdeyim.

Bu planın tatbikatında muvaffakıyet dahi düşman harekâtı muhtemelesi muvaffakıyet şeklinde tecelli ve istikrar bulmadan asarı filiyesini göstermekle kabildir. Bu sebebden planınızın muvaffakıyetle tetevvücü için her türlü muavenet ve istihzaratda son gayretlerini sarf için fevkâlade mütehassis ve müheyya bulunan Erkânı Harbiyei Umumiye Riyaseti Celilesile Müdafaayı Milliye Vekâleti Celilesi ile /müttehiden temini maksada sarfı makderet buyurulması ve bu hususda benden arzu edebileceğiniz azamî metalibatın dermeyanını gerek Başkumandan ve gerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi sıfatıyle taleb buyurmanızı bilhassa rica ederim. Faaliyetin başladığına da en ufak bir asarı fiili his olundukta acizleriyle beraber Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi ve Müdafaayı Milliye Vekili Paşalar hazaratıyle beraber nezdi devletinizde hazır bulunmak üzere müheyya bulduğumuzu arz eylerim.

Başkumandan
Mustafa Kemal

Arşiv NO. 4/4478
Dolap NO. 31
Göz NO. 1
Klasör NO. 1759
Dosya NO. 1 (103) yeni
Fihrist NO. 17

BELGE NO. 1631

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Genelkurmay Başkanlığı
Şube
Gizli

3 Temmuz 1922

Aslı Başkomutanlıktadır.

Batı Cephesi Komutanlığına

Şifre

Harekât planınızla aynı düşüncedeyim. Ancak kesin sonuç alanında her yönden kuvvetli ve bölünmemiş bir cephe ile taarruza girişebilmek ve emir ve komutanın daha güvenilir olması için 2 nci Kolordunun iki tümeniyle ana taarruz bölgesine alınmasını uygun görmekteyim.

Bu planın uygulanmasında başarı dahi düşmanın muhtemel harekâtı başarı şeklinde meydana gelmeden ve karar bulmadan fiili eserlerini göstermekle kabildir. Bu nedenle planınızın başarıyla sonuçlanması için her türlü yardım ve hazırlıklarda son çabalarını harcamak üzere olağanüstü hassas ve hazır bulunan Sayın Genelkurmay Başkanlığı ve Sayın Millî Savunma Bakanlığı ile birlikte amacı sağlamaya güç harcanması ve bu konuda benden isteyebileceğiniz en büyük isteklerin ortaya konmasını, gerek Başkomutan ve gerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olarak istemenizi özellikle rica ederim.

Çalışmanın başladığına da en ufak bir eylem eseri sezildiğinde benimle beraber Genelkurmay Başkanı ve Millî Savunma Bakanı sayın Paşaların da yüksek makamınızda bulunmak üzere hazır olduğumuzu arzederim.

Başkomutan
Mustafa Kemal

Arşiv NO. 4/4478
Dolap NO. 31
Göz NO. 1
Klasör NO. 1759
Dosya NO. 1 (103) yeni
Fihrist NO. 17

زرفه

١٠٤٠ بنه

١- بابه ملیه ایشلرك رجعی مناسبتیله ذکلنده عود ایتمیشدر.
ایلوه کوبك برای اخراج برنه عسکریه اجرا ملیه
ارمده ط ایلوه کوبك
ولیکن ارنه درلم.
٢- رها بولن استخصاصاتك ٥ : ١٠ لون فوقنده اناجنه اعطا
بیوردر. ٢- ایلوه قدر قوبه طرابغیه جهتیه حرکت
تیدیم. اوایه مواصلتده هان حرکاته مباشرت اولونجقدر.
٤- مزبوره قومانده واسطه‌سیله عمومیه وظیفه عرض ایلیه.

١٥ / ٨ / ٣٨

بابه قومانده

ملی

14-4528

56

BELGE NO. 1632

Zata mahsus

E. H. U. Riyasetine

1- Yapılabilen işlerin derecesi Müdafaayı Milliye Vekâletinden arz edilmekdedir. Benim emrimde bulunan altı yüz küsur bin lirayı ihtiyacı mübremei askeriye için maliye vekilinin emrine verdim.

2- Daha büyük istihzaratın 5 : 10 gün zarfında intacına intizar bisuddır.

3- Bir, iki güne kadar Konya tarikıyle cebheye hareket niyetindeyim. Oraya muvasalatımda hemen harekâta mübaşeret olunacakdır.

4- Garb Cebhesi Kumandanlığına ve Erkânı Harbiyei Umumiye Vekâletine arz edilmiştir. 15/8/38

Başkumandan

M.Kemal

Harekât Şube

I

Arşiv NO. 4/4578

Dolap NO. 31

Göz NO. 1

Klasör NO. 1759

Dosya NO. 1 (103) yeni

Fihrist NO. 56

ONKUR ATASE Bşk. Kütüphanesi

BELGE NO. 1632

Kişiye özel

Genelkurmay Başkanlığına

1. Yapılabilecek işlerin derecesi Milli Savunma Bakanlığından bildirilmektedir. Benim emrimde bulunan altı yüz küsür bin lirayı vazgeçilmez askeri gereksinmeler için Maliye Bakanının emrine verdim.
2. Daha büyük hazırlıkların 5-10 gün içerisinde sonuçlandırılmasını beklemek yararsızdır.
3. Bir, iki güne kadar Konya yoluyle cepheye gitmek niyetindeyim. Oraya varışımda hemen harekâta başlanmış olunacaktır.
4. Batı Cephesi Komutanlığına ve Genelkurmay Bakanlığına saygıyle sunulmuştur.

15 ağustos 1922

Başkomutan

Mustafa Kemal

1 nci Şube

Harekât

Arşiv	NO.	4/4578
Dolap	NO.	31
Göz	NO.	1
Klasör	NO.	1759
Dosya	NO.	1 (103) yeni
Fihrist	NO.	56

برنجی اردو قرع نامه‌سی

غ. چه‌ی
۲۸/۸/۲۷

جناب چه‌سنده‌کی اردولرنده توقیفات سجاییه اسنادی اغتشاشه بدل‌لری کوره دخی توقیف ایدیلمه‌ک اوزره قلنانه قوماندانلغنه وارد اولان جواب نزده غیا معدومدر.

ناسه‌ی قرع نامه
مطلق کلسه

توقیفات سجاییه اسنادی کوچاهده اجنبی توکیا بولوندیغی مذکور اردولرینده حکات توقیف اجرا ایدیلدکده هیچ دکیل یکی روف‌لرینه اوتنه طوقنه جیسنه حقده‌ده مجلس هیئت‌نجه تبلیغ ایدیلدی. تماما آرزو ایدیلدیغی اولان مجلس عالی بوتیفات مؤرخه‌سنده مختلف اولدیغی حکات توقیفنه آمالیلدیغی تراجعه باقی تابیه وقت‌الهیه تفریغ ایدیلدی. ذات سامیلرینه وارد دولتده‌کی ایدیلدیغی مطلقت قطعاً اصله بویتی جناب جانلرینه تبلیغ ایدیلدکده اولدیغی نظرات مجهولیه حواله‌سی

باسه قومانلغنده توقیف حقده بولنه مذکور کشیه ایلیه تعلق وارد جناب حق‌لری غیا
باعث بیانلرینه تعیناً تبلیغ اولنور.
۲۸/۹/۱ قلعه‌ده بایلشه

A	45672
D	10
F	34

غ. باشقومانلغی

BELGE NO. 1633

Garb cebhesi
27/8/338

Birinci Ordu Kumandanlığına

Garb cebhesindeki ordularımızın tevfikatı sübhaniyeye istinadan ağustosun yirmi altıncı günü düşmana taarruz edileceğine dair meclise keşide kılınan telgrafnameye varit olan cevap zirde aynen maruzdur.

Başkumandan
Mustafa Kemal

Tevfikatı süphaniyeye istinaden bu sabahdan itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının harekâtı taarruziyeye ibtidar edildiği Heyeti Vekile Reisi Rauf Beyefendi tarafından celsei hafiyyede meclis heyeti umumiyesine tebliğ edildi. Tamamen arzuyu milletden mülhem olan meclisi ali bu tebligat muvacehesinde mütchassis olarak harekâtı taarruziyenin amali milliyeye tevafuku tamını teyit ve nusreti ilahiyeyi tazarru eyledi. Zatı samilerine ve emri devletleri altında hareket eden mübeccel ordumuza muzafferiyeti katiye ihsan buyurmasını Cenabı Hayr-ül-nasırinden niyaz eylemekte olduğumuzu tazimatı mahsusa ile arz eylerim.

Başkumandanlıkdan taarruz hakkında Büyük Millet Meclisine keşide edilen telgrafa varit cevab sureti aynen balâya çıkarılmıştır. Tamimen tebliğ olunur. 1/9/38 saat 9 30 sonrada yazılmıştır.

Garb Cebhesi Kumandanı
İsmet

Arşiv NO. 4/4557
Dolap NO. 34
Göz NO. 2
Klasör NO. 1906
Dosya NO. 10 (105) yeni
Fihrist NO. 34

BELGE NO. 1633

Batı Cephesi
27 Ağustos 1922

1 nci Ordu Komutanlığına

Batı cephesindeki ordularımızın Tanrı yardımına dayanarak 26 ağustos günü düşmana taarruz edileceğine ilişkin meclise çekilen telgraf yazısına gelen karşılık aşağıda olduğu gibi sunulmuştur.

Başkomutan
Mustafa Kemal

Tanrı'nın yardımına dayanarak bu sabahtan başlamak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularınca taarruz harekâtına girişildiği Bakanlar Kurulu Başkanı Rauf Beyefendi tarafından gizli oturumda meclis genel kuruluna bildirildi. Bütünü ile millet isteğinden esinlenmiş olan Yüksek Meclis bu bildiri karşısında duygulanarak taarruz harekâtının ulusal isteklere tam uygunluğunu doğruladı ve Tanrı'nın yardımını diledi. Saygıdeğer yüceliğinize ve yüksek buyruğunuz altında hareket eden büyük ordumuza kesin zaferler bağışlamasını Yüce Tanrı'dan dilemekte olduğumuzu özel ve üstün saygılarımla bilgilerinize sunarım.

Başkomutanlıktan taarruz üzerine Büyük Millet Meclisine çekilen telgrafa gelen karşılık sureti olduğu gibi yukarıya çıkarılmıştır. Genellenerek duyurulur.

1 eylül 1922 Saat 2130'da yazılmıştır.

Batı Cephesi Komutanı
İsmet

Arşiv	NO.	4/4557
Dolap	NO.	34
Göz	NO.	2
Klasör	NO.	1906
Dosya	NO.	10 (105) yeni
Fihrist	NO.	34

جاپ ورسه نه
۱/ اسول/ ۴۸

اسمی اردو خوماندانی
قومانت
۲۰۷۰

قوماندانلیغی
اردو طوپ قوماندانلیغی
قارارگاه قوماندانلیغی
ارکان حرب ریاستی تازه سنه

۱۱۵۸

۱- بابه قوماندانلیغی ۱/ اسول/ ۴۸ تاریخلی امرلری عیناً مروجه اشبو
اشعاری بونده حائز اولدوغی علاجلر تبلیغ و تعمیم قیلنمالیدر.
۲- قوماندانلیغی طابوری قارارگاه حربیه ریاستی تازه سنه قارارگاه قوماندانلیغه باغلنمشدر.

اسمی اردو قوماندانی
مدیر
[illegible]

6/5281	
15	
[illegible]	

توکیا بوزلق حکومت مجلسی اردوسی:

اعتبره حق جهاد - وطن یکپارچه بونون ده محاربه سنه [illegible] عناصر اصلیه نی اتباعلمایه چالیشدیغی
آنلر زمانده محاربه ایدیکز. بونون نتیجه سنده ملتزم ضد حکومت بونون والیلیغی ی اثبات ایدیوسیکز. صاحبزاده اولاد
بونون بورک سلی استقبال ایدیلمه طلب ایدیلیر. محاربه ایدرکن تاریخ وطنیه ضد حکومت ی تقدیر ایدیلمه
دیلمیه ایدیورم ملتزم چیقدیغی کبی تقدیر ایتمه دلت ایتمک و خلق سی نتوا و مشاورتا ایقاظ ایده بلم
بابه قوماندانلغه تکلیف ایده بولنمش چیقه قوماندانلغه اولیدم
بونده ارقه شریک اناطولی و طاباتنه ده محاربه لری و جهتی نظر دقته آلارق ایدیلمه و حکومت طرفندن خلق سی
و مالیه جهاتنه حقیقی مساعده اجرا ایدیلمه طلب ایده رم.
اردو لر ایلک حکومت احداث ایدیلسون. اجری!

توکیا بوزلق حکومت مجلسی
باشکاتبی
[illegible]

BELGE NO. 1634

İkinci Ordu Kumandanlığı
Harekât

Adet 1158
3070

Çakırsaz
1/Eylül/38

3 6

Ko, Ko, Kumandanlıklarına)
Ordu To.T. Kumandanlığına) Tamim
Karargâh Kumandanlığına
Erkânı Harbiye Riyaseti Saniyesine

1- Başkumandanlığı 1/Eylül/38 tarihli emri umumileri aynen bervechi atidir. İşbu emrin bütün zabitan ve efrada acilen tebliğ ve tefhimini rica ederim.

2- Ko,[3] Ko[6] ve Ordu Topçu Taburu, Erkânı Harbiye Riyaseti Saniyesine ve Karargâh Kumandanlığına yazılmıştır.

İkinci Ordu Kumandanı
Mirliva
Şevki

Suret

Türkiye Büyük Millet Meclisi Orduları :

Afyonkarahisar-Dumlupınar Büyük Meydan Muharebesinde zalim ve mağrur bir ordunun anasırı asliyesini inanılmayacak kadar az bir zamanda imha ettiniz. Büyük ve necib milletimizin fedakârlıklarına lâyık olduğunuzu isbat ediyorsunuz. Sahibimiz olan büyük türk milleti istikbalinden emin olmaya haklıdır. Muharebe meydanlarındaki maharet ve fedakârlıklarınızı yakından müşahede ve takib ediyorum. Milletimizin hakkınızdaki takdiratına delâlet etmek vazifesi mütevaliyen ve mütemadiyen ifa edeceğim. Başkumandanlığa teklifatda bulunulmasını cebhe Kumandanına emretdim.

Bütün arkadaşlarımın Anadolu'da daha başka meydan muharebeleri verileceğini nazarıdikkate alarak ilerlemesini ve her kesin kuvayi akliyesini ve menabii celâdet ve hamiyyetini musabaka ile ibzale devam eylemesini taleb ederim.

Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi
ve Başkumandan
Mustafa Kemal

Arşiv NO. 4/5281
Dolap NO. 36
Göz NO. 4
Klasör NO. 2019
Dosya NO. 71 (25) eski
Fihrist NO. 6-1

BELGE NO. 1634

2 nci Ordu Komutanlığı

Harekât

Sayı 1158
3070

Çakırsaz
1 Eylül 1922

3 ncü Kor. 6 ncı Kor Komutanlıklarına)
Ordu Top.Tb. Komutanlığına) Genelge
Karargâh Komutanlığına
Ordu Kurmay Bşk. Yardımcılığına

1. Başkomutanlığın 1 eylül 1922 tarihli genel emirleri olduğu gibi aşağıdadır. Bu emrin bütün subaylara ve erlere ivedi bildirilmesi ve anlatılmasını rica ederim.

2. 3 ve 6 ncı Kolordulara ve Ordu Topçu Taburu, Ordu Kurmay Bşk.Yardımcılığına ve Karargâh Komutanlığına yazılmıştır.

İkinci Ordu Komutanı
Tuğgeneral
Şevki

Suret

Türkiye Büyük Millet Meclisi Orduları :

Afyonkarahisar-Dumlupınar Büyük Meydan Savaşının zalim ve gururlu bir ordunun asıl kuvvetlerini inanılmayacak kadar az bir sürede yok ettiniz. Büyük ve soylu milletimizin fedakârlıklarına lâyık olduğunuzu kanıtlıyorsunuz. Sahibimiz olan büyük Türk milleti geleceğinden güvenli olmağa haklıdır. Muharebe meydanlarındaki ustalık ve fedakârlığınızı yakından görüyor ve izliyorum. Milletimizin hakkınızdaki değerlendirmesine öncülük etmek ödevini ardı ardına ve ara vermeden yapacağım. Başkomutanlığa önerilerde bulunulmasını cephe komutanına emrettim. Bütün arkadaşlarımın Anadolu'da daha başka meydan muharebeleri verileceğini göz önüne alarak ilerlemesini ve her kesin akıl gücünü, yiğitlik ve yurtseverlik kaynaklarını yarışırcasına esirgemeden vermeye devam eylemesini isterim.

Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Başkomutan
Mustafa Kemal

Arşiv NO. 4/5281
Dolap NO. 36
Göz NO. 4
Klasör NO. 2019
Dosya NO. 71 (25) eski
Fihrist NO. 6-1

صورت

دومای پیاده

بیوک و امین تورک ملتی ؛

غرب جبهه‌سنده ۲۶/اغستوس/۲۸ دینک باشلیان حرکات تعرضیه‌سی آخیرنده حصار — الوه حدود — دومای پیاده اره‌سنده بیوک رمیدانه کلیرسی مناسبتیله بسه‌کون بسه‌کیجه دوام ایتدی. تورکیا بیوک ملت مجلسی اردوسنک شجاعتی، شدتی، سرعتی توفیقات سجایه‌سیه‌سیدر. ظالم و مغرور دشمن اردوسنک عناصر اصلیه‌سی عقلاره دهشت ویره‌جک قطعیتده امحا ایدلدی. تشکیلات و تجهیزاتی غصاف و زلزلیان اسم مخوفه ملتک شعورنده و ازلی، ابدی اولان ایمانده وجود بولان اردولرمز فدا کارانه لایقیله قهرمانه سزه تقدیم ایدیورم. اربیوک قومانده‌سنده ان کیچ نقطه‌ده قدر اردولرمزده حاکم اولان توکل، متانت کوستردیکی وظیفه اوغرنده شهید اولمقدر. بونی محاربه میدانلرنی باقیدنه مشاهده ایدرک بیوک ملتمه خبر ویریورم. ملتمز بو سنه‌کی قدرت و دنکاوه‌سی اوچنجی سنه اول رفقای سابقم ایله افاده ایتمکده باشلیان قهرمانه مقاومت ایچنده دوام ایدیه‌جکلرینی نتایجی تعقیب ایدیورم. ملتمز ان واره سنه اشناسنده هرایشده بیتمز سلت ایچون جدی و صادق اولدیغی ثابتدر. ملتمز استقبالی امیدده و نصدق موعوده‌یه اردوزلرک اخمالی نیه محققدر.

ترکیا بیوک ملت مجلسی رئیسی
مصطفی کمال

رئیس

بیه قومانده طرفندن مشرایجه بیانات صورتی بادیه رجا ایلنمشدر. اردوزه وزارت اخباره قدر ابلاغ اولنه‌جقدر.

غرب جبهه‌سی قومانده‌سی

۱/ایلول/۲۲۸

1	455 K
2	10
3	37

GNKUR
ATASE Bşk.
Kütüphanesi

BELGE NO. 1635

Garb Cebhesi Kumandanlığı
İstihbarat Şubesi Müdüriyeti

Dumlupınar

Adet Suret

Büyük ve Asil Türk Milleti;

Garb cebhesinde 26/ağustos/38 denberi başlayan harekâtı taarruziyemiz Afyonkarahisar-Altınbaş-Dumlupınar arasında büyük bir meydan muharebesi halinde beş gün beş gece devam etti. Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının şecaati, şiddeti, sürati tevfikatı Süphaniyeye vesilei tecelli oldu. Zalim ve mağrur düşman ordusunun anasırı asliyesi akıllara dehşet verecek katiyetle imha edildi. Teşkilât ve techizatı gibi ananat ve muzafferiyatı ve ismi münhasıran milletimizin şuurundan ve ezelî, ebedî olan imanından vücut bulan ordularımızı fedakârlığınıza lâyık olarak size takdim ediyorum. En büyük kumandanından en genç neferine kadar ordularımızda hâkim olan fikir, milletin gösterdiği vazife uğrunda şehit olmaktır. Bunu muharebe meydanlarında yakından müşahede ederek büyük milletime haber veriyorum. Milletimizin bünyesindeki kudret ve mefkûreyi üç buçuk sene evvel rüfekayı mesaim ile ifade etmekden başlayarak tahammülsüz müşkilât içinde devam eden müchedatımızın netayici tezahür ediyor. Milletin rey ve iradesine istinad eden her işin neticesi millet için hayır ve saadet olduğu sabitdir. Milletimizin istikbali emindir ve nusratı mevudeyi ordularımızın istihsal etmesi muhakkakdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi
Başkumandan
Mustafa Kemal

Birinci Ordu Kumandanlığına

Başkumandanlık tarafından neşredilen beyanname sureti balâya derc edilmiştir. Ordularda dahi efrada kadar iblağ olunacaktır.

1/Eylül/338

9

Garb Cebhesi Kumandanı
İsmet

Arşiv NO. 4/4557

Dolap NO. 34

Göz NO. 2

Klasör NO. 1906

Dosya NO. 10 (105) yeni

Fihrist NO. 37

BELGE NO. 1635

Batı Cephesi Komutanlığı
Haberalma Şubesi Müdürlüğü
Sayı Suret

Dumlupınar

Büyük ve Soylu Türk Milleti;

Batı cephesinde 26 ağustos 1922 den beri başlayan taarruz harekâtımız Afyonkarahisar-Altıntaş-Dumlupınar arasında büyük bir meydan muharebesi halinde beş gün beş gece sürdü. Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının yiğitliği, sertliği, hızı, Tanrı yardımının belirmesine vesile oldu. Zalim ve gururlu düşman ordusunun asıl kuvvetleri akıllara durgunluk verecek kesinlikle yok edildi. Kuruluş ve donatımı gibi gelenekleri ve zaferleri ve adı yalnızca milletimizin bilincinde ve başlangıcı belli olmayan geçmişten sonsuzluğa kadar olan imandan doğan ordularımızı fedakârlığınıza lâyık olarak size sunuyorum. En büyük komutandan en genç erine kadar ordularımızda egemen olan düşünce, milletin gösterdiği görev uğrunda şehit olmaktır. Bunu muharebe meydanlarında yakından görerek büyük milletime bildiriyorum. Milletimizin yapısındaki güç ve ülküyü üç buçuk yıl önce çalışma arkadaşlarıma anlatmaktan başlayarak katlanılamaz güçlükler içinde süren kutsal savaşımızın sonuçları meydana çıkıyor. Milletin oy ve iradesine dayanan her işin sonucu millet için iyilik ve mutluluk olduğu tanıtlanmıştır. Milletimizin geleceği güvenlidir. Vaat olunan Tanrı yardımını ve başarıyı ordularımızın elde etmesi kesindir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Başkomutan
Mustafa Kemal

1 nci Ordu Komutanlığına

Başkomutanlıkça yayımlanan bildirge sureti yukarıya çıkarılmıştır. Ordularda erlere kadar ulaştırılacaktır.

Batı Cephesi Komutanı
İsmet

1 Eylül 1922
9

Arşiv NO. 4/4557
Dolap NO. 34
Göz NO. 2
Klasör NO. 1906
Dosya NO. 10 (105) yeni
Fihrist NO. 37

BELGE NO. 1636

۲۸/۹/۲

عزت بك حضرتلرینه

بیوك اردوزك تشكیل و احضار ده و بیوك ظفرك استحصال و استكمالده و سائر اردوده تبلیغات علمیه و فنیه دلالتك و احوال روحیه و معنویه ده اولدقجه اساسات عالیه‌یی تلقینه انتها بیورمق دقاری خدمات جلیه وطنیه‌دن و ملتك الی بیوك تقدیراتنه مستحق درجه‌ده اولدیغنه ارکان حرب و ذوات [illegible] پاشا حضرتلرینك بیوك ملت مجلس حکومتنه تشریفلری تبدیل بیورمقلری بیوك ظفرك استحصالنه مقدمه بیوك اردوزك تشکیل و احضار و دوز یولنه اوکی ایلجی ایله اوکی و سقاریا کبی سماوی ظفرلرله بوارددی تقدیرات و تعدیلات و دائمالك اصاتك بر صورتله سوقه و ادارده و ظفرینك تأمین استحصالی ایچون محاربه سیاهانده بالفعل دلالتك انتها بیورمقلری خدمات بارزه‌یه ملتك الی بیوك تقدیراتنه لایق درجه‌ده موفق اولدیغنه عزت بك حضرتلری قوماندانلغه قصر پاشا حضرتلرینك رتبه‌سی بیوك مدن محاربه‌سی قومندانلغه ترفیع بیورلمشدر.

اشبو بابه قوماندانلغه امر و تعمیم بالجمله جمع قوماندانلرینه و پاشا عزت بك حضرتلرینه اردو کرینه ۲۸/۹/۲ ده تبلیغ ایدلمشدر. برای معلومات تورکیا بولنه ملت مجلس ریاستنه عرض اولنور.

باش قوماندان

مصطفی کمال

اصله درجی شعبه دوسیه ۲/۹/۲

5/4478
16-1
10 | 30

BELGE NO. 1636

3/9/38

Garb Cebhesi Kumandanlığına

/108

Büyük ordumuzu teşkil ve ihzarda ve büyük zaferi istihzar ve istihsalde ve bütün ordulara tatbikatı ilmiye ve fenniyece delâletde ve ahvali ruhiye ve maneviyede rehber olacak esasatı âliyeyi telkinde ifa buyurdukları hidemat cidden fevkâlade ve milletin en büyük takdiratına müstehak derecede olduğundan Erkânı Harbiyei Umumiye Vekili Fevzi Paşa Hazretleri'ne Büyük Millet Meclisi hükümetince müşirlik rütbei refiası tevcih buyurulmuştur.

Büyük zaferi istihsale muktedir büyük ordumuzu teşkil ve ihzarda ve Birinci İnönü, İkinci İnönü ve Sakarya gibi semavî zaferlerle bu orduyu takviye ve tağdiye ve daima en isabetli bir suretde sevk ve idarede ve muzafferiyetin temini istihsali için muharebe meydanlarında bilfiil delâletde ifa buyurdukları hidematı bergüzide milletin en büyük takdiratına lâyık derecede fevkalade olduğundan Garb Cebhesi Kumandanı İsmet Paşa Hazretleri'nin rütbesi Büyük Millet Meclisi hükümetince ferikliğe terfi buyurulmuştur. İşbu Başkumandanlık emri umumisi bilcümle cephe kumandanlarına ve resen Garb cebhesinin ordularına 3/9/38 de tebliğ edilmiştir. Berayı malumat Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine arz olunmuştur.

Başkumandan
Mustafa Kemal

Aslı dördüncü şubededir/ 3/9/38
İmza
Okunamadı

Arşiv	NO.	4/4478
Dolap	NO.	31
Göz	NO.	1
Klasör	NO.	1762
Dosya	NO.	114 (16-1) eski
Fihrist	NO.	30

BELGE NO. 1636

3 Eylül 1922

Batı Cephesi Komutanlığına

108

Büyük ordumuzu teşkilde, hazırlamada, büyük zaferi elde etmede ve bütün ordulara bilim ve teknikçe uygulamaya yol göstermede ve ruhsal güç vermede öncü olacak yüksek temel kuralları aşılamada yaptıkları hizmetler, gerçekten olağanüstü ve milletin verdiği en büyük değerlerini hak etmiş derecede olduğundan Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa Hazretleri'ne Büyük Millet Meclisi hükümetince mareşallık yüksek rütbesi verilmiştir.

Büyük zaferi elde etme gücünü gösteren, büyük ordumuzu teşkil ve hazırlamakta ve Birinci İnönü, İkinci İnönü ve Sakarya gibi göksel zaferlerle bu orduyu kuvvetlendirme, besleme ve daima en isabetli bir biçimde sevk ve idarede ve zaferin kazanılması için muharebe meydanlarında eylemli olarak yol göstermede yapmış oldukları seçkin hizmetler milletin verdiği en büyük değerlere yaraşır düzeyde olağanüstü olduğundan, Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa Hazretleri'nin rütbesi Büyük Millet Meclisi hükümetince korgeneralliğe yükseltilmiştir.

Bu Başkomutanlık genel emri bütün cephe komutanlarına ve doğrudan doğruya batı cephesinin ordularına 3 eylül 1922'de bildirilmiştir. Bilgi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına saygıyle sunulmuştur.

Başkomutan
Mustafa Kemal

Aslı 4 ncü Şubededir. 3 eylül 1922

İmza
Okunamadı

Arşiv	NO.	4/4478
Dolap	NO.	31
Göz	NO.	1
Klasör	NO.	1762
Dosya	NO.	114 (16-1) eski
Fihrist	NO.	30